

Szóke Bernadett

A minősítő értelmezős szerkezet mint ellipszis

A magyar értelmezős szerkezet elemzésével kapcsolatban egy komoly probléma merült fel: a szakirodalomban nincs egységes álláspont arról, hogy a kérdéses konstrukciót alárendeléseként, mellérendeléseként vagy sajátos átmeneti szerkezetként elemezzük.

Előadásomban röviden ismertetem az értelmezővel kapcsolatos eddigi magyar szakirodalmat, majd a különféle elemzések melletti érveket és ellenérveket. Bár az értelmezős szerkezet különféle fajtái valóban mutatnak egyrészt alárendelésre, másrészt mellérendelésre jellemző vonásokat, mégsem érthetünk egyet azzal az elképzeléssel, hogy ebből adódóan tekintsük őket sajátos átmeneti szerkezetnek.

Jelenleg a minősítő értelmező vizsgálatára helyezem a hangsúlyt. E szerkezettel kapcsolatban elvetem az alárendelés lehetőségét, mivel ebben az esetben a tárgyi argumentumként megjelenő értelmezett szóval kellene egyeztetni az igét, de az alábbi példa azt mutatja, hogy ez nem feltétlenül történik így (1).

(1) Egy kenyeret, a legszebbet kérem.

Az általam javasolt megoldás az, hogy a minősítő értelmezős szerkezetet előreható ellipszisként elemezzük. Ez a fajta elképzelés magyarázatot ad az értelmező és az értelmezett szó közötti egyeztetésre, továbbá a fenti példára (1).

Vizsgálatom tárgya az is, hogy az előreható ellipszis feltételei hogyan teljesülnek az értelmezős szerkezet esetében.

További célkitűzés: az azonosító értelmező vizsgálata.